

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อวิถีชีวิตของคนทั่วไป การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศต่างๆมีอัตราสูงขึ้น ทุกขณะความสำคัญของการพัฒนาประเทศจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับระบบทุน หรือทรัพยากรอีกต่อไปแต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพของคนเป็นสำคัญคนจึงเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่ต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลังของการพัฒนาประเทศในอนาคต การศึกษาที่ดีมีคุณภาพต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีความสามารถในการแข่งขันอย่างมีมาตรฐานในโลกปัจจุบัน เมื่อคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา บทบาทของการศึกษาจึงไม่เพียงเป็นเครื่องมือในการพัฒนา เท่านั้น หากแต่ยังเป็นตัวการสำคัญในการพัฒนาโดยตรงเพราะนอกจากจะต้องใช้การศึกษาพัฒนาคน(ผู้เรียน) ให้มีชีวิตที่ดีงาม มีความสมบูรณ์พร้อมในตัวเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว ยังต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น อยู่บนหลักการที่เน้นการพัฒนาที่สมบูรณ์รอบด้าน ทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญาและสังคม อีกทั้งเพียบพร้อมด้านคุณธรรมจริยธรรมอีกด้วยโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. 2542 : 6) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรับผิดชอบดูแลการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าผู้จบการศึกษามีคุณภาพตาม

มาตรฐานที่กำหนดจึงจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,2542:50-52) การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย และจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข (กรมวิชาการ, 2544 : 1) ในการจัดการศึกษาคุณภาพนั้นว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาสำหรับทุกคน ถ้าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพจะต้องเป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ คือผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนผู้รับบริการมีความพึงพอใจ สอดคล้องกับนโยบายและแผน รวมทั้งหลักสูตรที่กำหนด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ใน หมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และในวรรคสอง บัญญัติว่า ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 มี 3 หมวด หมวด 1 บททั่วไป ว่าด้วยระบบประกันภายใน ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระบบประกันภายนอก ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายนอก การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ การมีส่วนร่วม ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยรายงานต่อสาธารณชน รวมทั้งสถานศึกษาต้องนำผลการประเมินทั้งในและนอกไปทำแผนพัฒนาคุณภาพของ

สถานศึกษา หมวด 2 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ในที่นี้กล่าวเพียงส่วนที่ 1 ซึ่งใช้บังคับเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยส่วนนี้กล่าวถึง คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ส่วนประกอบของคณะกรรมการระดับกรมคุณสมบัติของคณะกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในหมวดนี้คือ สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพตามหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติเพื่อให้มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานต่อไป จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในการพัฒนาการศึกษานั้น จะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาด้านในกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ทำให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ มีความสุข สร้างสรรค์สังคม และสถานศึกษาได้รับรองผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพภายนอกต่อไป

จากการศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบที่สองของจังหวัดนราธิวาส ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 10 และ 12 รวมทุกมาตรฐาน พบว่า ผลการประเมินอยู่ใน ระดับดีเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 58.79 รองลงมา เป็นระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 35.70 และระดับควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 5.51 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านผู้บริหารมีสัดส่วนของโรงเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ใน ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 65.10 ซึ่งเมื่อพิจารณาในกลุ่มโรงเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง พบว่า สัดส่วนด้านผู้เรียนมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่ามาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ จำแนกตามสังกัด พบว่า ผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมเอกชน ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับพอใช้มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80.60 และ 70.40 ตามลำดับ ส่วนสังกัดเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 42.50 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการที่ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ในด้านปัจจัย พบว่า ผู้เรียนควรได้รับการฝึกทักษะการคิดจาก ชุดฝึกที่หลากหลายให้ครอบคลุมทุกคน และทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการกระบวนการคิด สามารถจำแนกองค์ประกอบสิ่งต่างๆ การจัดลำดับข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูล จัดกลุ่มความคิดและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ประเมินความเชื่อถือของข้อมูล โดยให้

ผู้เรียนจัดทำโครงการจากง่ายไปหาขั้นสูงขึ้น และเลือกความคิดที่เหมาะสมมาใช้ในการเขียนโครงการ รายงานเรื่องสั้น สำหรับทักษะความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการผู้เรียนส่วนใหญ่ ขาดการพัฒนา ทักษะในด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ชอบเลียนแบบมากกว่าที่จะคิดสร้างสรรค์ การคาดการณ์อย่างมี เหตุผลมีน้อยมาก อย่างไรก็ตามถึงแม้โรงเรียนส่วนใหญ่จะประสบปัญหาทางด้านคุณภาพการศึกษา ก็ ยังปรากฏโรงเรียนส่วนหนึ่งมีมาตรฐานและได้รับรองผลผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (มหาชน) ในระดับดีมาก จำนวน 9 โรงเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนเหล่านี้ มีระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะในส่วนของการประกัน คุณภาพการศึกษา และระบบการพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน จากความสำคัญและประเด็นปัญหา ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ สาม ในจังหวัดนราธิวาส จากโรงเรียนทั้ง 9 โรงเรียน เพื่อจะได้นำความรู้จากการวิจัยไปเป็นแนวทาง หรือแบบอย่างในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม หรือสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ การประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนราธิวาส และ จังหวัดอื่น ๆ ตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง ระดับ ดีมาก โดยเฉพาะด้านผู้เรียน มีแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพของ โรงเรียนอย่างไรบ้าง เพื่อให้มีมาตรฐานสอดคล้องตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และ ประเมินคุณภาพการศึกษา (มหาชน)
2. สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง ระดับ ดีมาก โดยเฉพาะด้านผู้เรียน มีการเตรียมความพร้อมหรือวางแนวทางอย่างไรบ้าง ในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนของโรงเรียน ประถมศึกษา ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง ระดับดีมาก ในจังหวัดนราธิวาส

2. เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ด้านผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง ระดับดีมาก ในจังหวัดนราธิวาส

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง ระดับดีมาก เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ในจังหวัดนราธิวาส มีความสำคัญและประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ได้แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาเข้าสู่มาตรฐานด้านผู้เรียนตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกใน รอบที่สอง ระดับดีมาก
2. เป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเข้าสู่มาตรฐานด้านผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส
3. เป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม
4. เป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจเรื่องการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ในจังหวัดนราธิวาส โดยผู้วิจัยได้ส่งเคราะห์จากหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553) และกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอก รอบที่สาม ตัวบ่งชี้พื้นฐานด้านผู้เรียน มีประเด็นการศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1.1 การประเมินภายนอกของสถานศึกษารอบที่สอง มาตรฐานด้านผู้เรียน
 - 1.1.1 การมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1.1.2 การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน
- 1.1.3 การมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ของผู้เรียน
- 1.1.4 การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ของผู้เรียน
- 1.1.5 การมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรของผู้เรียน
- 1.1.6 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้เรียน
- 1.1.7 การมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริตของผู้เรียน
- 1.2 การประเมินภายนอกของสถานศึกษา รอบที่สาม ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน
 - 1.2.1 ด้านผลผลิต
 - 1.2.1.1 การมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
 - 1.2.1.2 การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน
 - 1.2.1.3 การมีความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้เรียน
 - 1.2.1.4 การคิดเป็น ทำเป็นและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ของผู้เรียน
 - 1.2.2 ด้านผลลัพธ์
 - 1.2.2.1 การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพตามศักยภาพของผู้เรียน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ในการศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม ในจังหวัดนราธิวาส รวมทั้งสิ้น 18 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ในรอบที่สอง ระดับดีมาก จำนวน 9 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส เขต 1, 2 และ 3 และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1, 2 และ 3 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สองระดับดีมาก จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สังกัด	ชื่อสถานศึกษา	ผู้บริหาร (คน)	ครูผู้รับผิดชอบ งานประกันคุณภาพ การศึกษา(คน)	จำนวนผู้ให้ข้อมูล สำคัญ(คน)
สพป.นธ. 1	บ้านกุเล็ง	1	1	2
	บ้านคอลลกาเว	1	1	2
	บ้านยะลุดง	1	1	2
	วัดลำภู	1	1	2
สพป.นธ. 2	บ้านศาลาใหม่	1	1	2
	บ้านสุโขงโกลก	1	1	2
	วัดชลธาราสิ่งเห	1	1	2
สพป.นธ. 3	วัดตันติการาม	1	1	2
	บ้านกาลิซา	1	1	2
รวมทั้งสิ้น		9	9	18

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับดีมาก เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม ของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานในจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยจึงได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สาม (พ.ศ.2554-2558)

2. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครองและ ผู้รับผิดชอบทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

3. การประเมินภายนอกของสถานศึกษารอบที่สอง มาตรฐานด้านผู้เรียน

3.1 การมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึงการมีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ มีความซื่อสัตย์สุจริต

มีความกตัญญูทวดเวท มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ประหยัดรู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ ซึ่งความเป็นไทยของผู้เรียน

3.2 การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน หมายถึง การมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยง ต่อความรุนแรง โรคร้าย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนครู และผู้อื่นของผู้เรียน

3.3 การมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬาของผู้เรียน หมายถึง การชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์ ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ ของผู้เรียน

3.4 การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ของผู้เรียน หมายถึง การสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม สามารถคาดการณ์กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้ ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการของผู้เรียน

3.5 การมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรของผู้เรียน หมายถึง การมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่างๆ สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนของผู้เรียน

3.6 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้เรียน หมายถึง การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัวใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่างๆ ได้ ทั้งในและนอกสถานศึกษามีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้สนุกกับการเรียนรู้ และชอบมาโรงเรียนของผู้เรียน

3.7 การมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริตของผู้เรียน หมายถึง การมีทักษะในการจัดการ และทำงานให้สำเร็จเพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจของผู้เรียน

4. การประเมินภายนอกของสถานศึกษารอบที่สาม ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน

4.1 การมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียน ทำหน้าที่ลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครองและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4.2 การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน หมายถึง การมีสุขภาพดีมีน้ำหนักส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รวมทั้ง มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น

4.3 การมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องของผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ให้มีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัวและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ สามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ (Team Learning) และผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้

4.4 การคิดเป็น ทำเป็นและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ของผู้เรียน หมายถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.5 การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพตามศักยภาพของผู้เรียน หมายถึง การมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ตามเกณฑ์มาตรฐานและได้เข้ารับการศึกษต่อหรือประกอบอาชีพตามศักยภาพของผู้เรียน

5. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 2 และ 3

6. ระดับดีมาก หมายถึง ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพมาตรฐานรายด้าน ระหว่าง 3.50-4.00